

Možná jste někdy uvažovali o tom založit si vlastní firmu anebo jste už aspoň přemýšleli o tom, jaké to vlastně je. Zkusím vám to přiblížit nejen optikou svoji, ale také optikou několika dalších autorů. Mít vlastní firmu však rozhodně není lepší nebo horší než být zaměstnanec, je to prostě jen jiné.

Co obnáší mít vlastní firmu

Odpověď na tuto otázku se popravdě v čase dost mění a souvisí s tím, v jaké části [životního cyklu](#) se firma nachází. V počátcích je to nadšení, ale hlavně dřina a pro někoho možná časem i trochu zklamání. Když se firma začne rozjíždět, je to často i radost z každého nového zákazníka a z každého dokončeného projektu. Poté přicházejí často starosti. Je třeba najímat zaměstnance, řešit problémy se zákazníky, rozjíždět větší a větší projekty, atd. Následně přichází často i další vlna zklamání, protože člověk už nemá čas na to dělat tu práci, co ho kdysi bavila, ale musí se z něj stát to, čemu se obvykle říká manažer. Když i to zvládne, přijde časem to, čemu profesor Greiner

[ve své teorii evoluce a revoluce](#)

říká krize vedení. Vlastník pak předá svoji firmu managementu a začne si užívat už jen dividend a případně ve firmě zůstane v nějaké roli, která ho baví, jako kdysi Bill Gates coby Chief Software Architect v Microsoftu. To je ale ta nejlepší možná varianta. Na druhé straně máme tu nejhorší variantu, kdy vlastník obětuje firmě zdraví a třeba se i upracuje k smrti. Ne snad, že by v diamantových dolech pracoval se sbíječkou až do úplného vyčerpání organismu, ale prostě si oslabí svoji imunitu natolik, že ho skolí nějaká nemoc anebo „jen“ dostane infarkt nebo mrtvici. Ostatně i ve světě velkého IT máme takový příklad.

To se ale popravdě velice často stává i manažerům a nesouvisí to úplně s tím, jestli máte firmu nebo ne. Dalšími alternativami mezi, je pak prodej firmy anebo to, že ve vedení zůstanete až do přirozené smrti (

[jako legendární vídeňský kavárník Hawelka](#)

). Ať už tak či onak vaše vlastní firma se vždy stane velice důležitou součástí vašeho života, dost možná důležitější a dlouhodobější než třeba vaše manželka. Pokud bychom se ale na to měli podívat z krátkodobého hlediska, tak mít firmu znamená, že jste relativně pány svého času a že vy rozhodujete o tom, co se zrovna bude dělat (a nesete za to také odpovědnost). Také to bohužel znamená, že velice často se můžete na prvních několik let rozloučit s dovolenou na déle než 9 dnů, což údajně není nic zdravého a proto také zákoník práce dává povinnost

zaměstnavateli udělit zaměstnanci jednou ročně dva týdny dovolené v kuse, což v praxi řada firem nedodrжуje.

Co neobnáší mít vlastní firmu

Řada lidí se mylně domnívá, že mít vlastní firmu znamená, že vám nikdo nebude říkat, co a jak máte dělat a že vás nikdo nebude peskovat. Omyl. Bude se to dít dál, jen namísto vašeho šéfa to budou dělat vaši zákazníci, což jsou z podstaty věci vlastně také vaši šéfové. Rozdíl je ten, že se vy sami můžete rozhodnout, jestli pro daného zákazníka budete pracovat či nikoliv, protože těch zákazníků ve většině případů máte víc. Následky takového rozhodnutí však zase ponese te vy a později s vámi i vaši zaměstnanci, které pak třeba budete muset i propustit. Mít vlastní firmu také rozhodně neobnáší to, že budete sedět doma na gauči s nohama na stole, ostatní na vás budou pracovat, a vy budete přemýšlet, jestli půjdete na oběd nebo raději na golf. Minimálně prvních několik let a pro někoho i desetiletí to takhle nebude. Navíc řada majitelů, i když už jim firma krásně jede, má mentální problém důvěřovat svým zaměstnancům a raději si všechno důležité dělají sami. Na druhou stranu, pokud nemáte rodinu ani přítelkyni a máte trochu kliku, můžete si udělat „víkend“ i v týdnu a pracovat pak v sobotu nebo v neděli, kdy obvykle zvoní méně telefonů a chodí méně e-mailů, takže je větší klid na práci.

Co si promyslet před založením firmy

Před založením firmy si musíte takříkajíc zamést před vlastním prahem. A zametání to nebude lehké. Stejně jako je důležité, aby vaše firma měla

[poslání, cíle, hodnoty, vizi](#)

, atd., tak je důležité, abyste to měli vy sami. Jak bylo řečeno již výše, firma se stane velice důležitou až dokonce doslova každodenní součástí vašeho života. Právě proto je důležité, abyste sami věděli, co od života vlastně chcete a jakou roli v něm vlastně vaše firma hraje. V důvodech k založení firmy, které se nejčastěji objevují v literatuře, obvykle najdete: splnění snu, mít možnost dělat věci po svém, „zkusit si to“ anebo nemít šéfa. Všechny tyto důvody jsou však samy o sobě celkem povrchní a pomíjivé. K tomu, abyste uspěli a vydrželi u své firmy i v dobách, kdy to nebude jednoduché, potřebujete podstatně serióznější důvody. Pokud je nenajdete a firmu přesto založíte, je možné, že brzy rozšíříte statistiky firem, které skončí do dvou let od svého založení. Už třeba jen proto, že časem dostanete velice atraktivní nabídku zaměstnání.

Proč si zakládat firmu?

A jaké jsou tedy ty „správné“ důvody pro založení firmy? Pokud máte znát odpověď na to, kde bude vaše firma za pět let, což byste opravdu coby její budoucí majitel a klíčový pracovník znát měli, tak byste měli vědět, kde za pět let vidíte sami sebe. Teprve až když zjistíte, že vaše osobní cíle a přání opravdu nejlépe naplní vlastní firma, máte poměrně reálnou šanci uspět. Aby to neznělo jen jako nějaké klišé, shrnu zde důvody, které vedly k založení firmy mě osobně

a které jsou mimochodem součástí původní strategie firmy: finančně zabezpečit rodinu, zajistit si práci na následujících 33 let (do doby, než mi bude 60, protože pak už mám další plány), udržet si zdravý životní styl, získat postupně víc času pro sebe a rodinu a konečně získat možnost dočasně nepracovat bez omezení finančního příjmu. Je přitom zřejmé, že splnění těchto faktorů v praxi zajistí opravdu jen vlastní firma, a to jen tehdy, když při práci pro ni budete respektovat předem daná pravidla. Je bohužel také zřejmé, že z pohledu firmy tyto faktory limitují rychlost jejího rozvoje. Jakmile jí nechcete obětovat své zdraví ani čas pro rodinu, půjde to o dost pomaleji. Pokud tedy nemáte dostatek vstupního kapitálu, abyste si najali spolehlivého a loajálního (což je samo o sobě dost těžké najít) manažera, který své zdraví a čas na rodinu obětuje za vás. I proto je nejlepší založit si firmu, dokud jste mladší, bezdětní a případně single. Historek o dětech, co tatínka znají jen z fotek je ostatně v našem raném kapitalismu více než dost (a opět dlužno říct, že se netýkají jen vlastníků firem, ale i zaměstnanců).

Založit si firmu sám nebo s někým?

Řekli jsme si, že úspěch začínající firmy je velice úzce spjat s motivací jejího vlastníka. Pokud je vlastník jeden, je to poměrně jednoduché. Všechny karty jsou na stole hned od začátku a za úspěch či neúspěch jste zodpovědní pouze vy sami. Jenže v jednom člověku se firma rozjíždí hůř a pomaleji, zejména když nemáte na začátku dostatečný kapitál pro to, abyste si najali zaměstnance. Někteří začínající podnikatelé proto angažují ve své firmě rodinu, zejména manželku nebo manžela. Osobně to ale nepovažuji za příliš šťastné, i když třeba ve společnosti EMCO tenhle model dlouhodobě úspěšně funguje. Stejně tak znám ale firmy respektive rodiny, které tento model neustály. Pokud si firmu založíte s někým, jste na to od začátku minimálně dva. Řada firem s více společníky, které znám, vznikala tak, že každý byl specialistou na něco jiného. To byl třeba příklad úspěšného [rodinného pivovaru Bernard](#). Existují ale také úspěšné firmy, kde všichni dělali v zásadě totéž jako třeba

[MITON CZ](#)

, kde mimochodem její majitelé, tehdy ještě mladí studenti vysoké školy, prvních několik let nechávali všechny peníze ve firmě a bydleli u rodičů, kde měli i první kanceláře.

Kolik společníků je akorát?

Velice často se říká, že počet společníků ve firmě by měl být ideálně lichý, čistě proto, aby bylo možné vždy uplatnit většinové rozhodování a ne jako v poslanecké sněmovně, kde není problém mít hlasování 100 na 100 a ve finále nic nerozhodnout. Zlí jazykové pak dodávají: „A tři už je moc.“ Takovým zlým jazykem je ostatně i Seth Godin [3]. Jak bylo řečeno výše, v jednom se firma rozjíždí pomaleji. Když se ale rozjede, nemusíte se dělit o zisk (což paradoxně většině spoluvlastníků rozjetých firem, se kterými jsem měl možnost mluvit, vůbec nevadí) a nemusíte se dělit o rozhodovací pravomoc (tj. s někým se furt hádat), což už řadě lidí vadí. Největší problém firem s více spoluvlastníky je však ten, když jeden z nich se najednou přestane o firmu starat. Vy jste pak logicky ten blbec, co nejen, že tam sedí od rána do večera, ale ještě „půlku toho, co vydělá“ dává právě jemu. Opravdu velký, i když ne už tak častý, problém také nastává, když jeden ze společníků zemře. To se přitom může stát kdykoliv a komukoliv. To, že je

společníkovi 25 neznamena, že ho nemůže přejít auto. Firma v takovém případě v jeden okamžik přichází o svého klíčového člověka, na kterém do velké míry stála (pokud ne, vybrali jste si špatného společníka) a zároveň vy se dostáváte do situace, že kromě jeho práce musíte začít řešit, co bude dál. Může se stát, že jeho manželka/syn/bratr apod. dostane vnuknutí, že je vlastně geniální manažer a začne jednat jménem firmy. Pokud přitom máte špatně sepsanou společenskou smlouvu (však jsme kamarádi, proč bychom to řešili nějak detailně, když spolu zakládáme firmu), tak může začít třeba svévolně vyhazovat vaše zaměstnance, štvát ty zbylé proti vám, atd. Další alternativou je, že od vás bude chtít odkoupit podíl anebo naopak ten svůj bude chtít za nesmyslnou částku vám prodat. Tentýž problém přitom může nastat i za jeho života, když se s ním prachsprostě rozhádáte. Každopádně kromě výše uvedeného tak můžete mít na krku i spoustu starostí navíc a soudy. Přirozeně, existuje i ta alternativa, že s pozůstalými se bez problémů dohodnete, ale na to sázet rozhodně nemůžete. Tohle všechno přitom musíte velice dobře promyslet před tím, než vůbec začnete o své firmě přemýšlet.

Kdo to bude platit?

Důležité je také promyslet, jak to budete mít v začátcích firmy s penězi. Doby, kdy stačilo zajít s igelitkou do banky pro půl miliardy v hotovosti, už jsou dávno pryč. Buď budete muset žít nějakou dobu z úspor (u bývalých zaměstnanců, kteří si zakládají firmu často z odstupného), nebo budete muset paralelně k tomu dál pracovat anebo budete muset mít někoho, kdo vás bude financovat (typicky u mladších podnikatelů rodiče, někdy i bohatší manžel/manželka, což je asi ta vůbec nejhorší varianta). S tím, že si budete brát z firmy nějaké peníze pro sebe, raději v prvních 12 měsících raději vůbec nepočítejte a v těch druhých spoléhejte spíš na průměrnou mzdu ve statistickém slova smyslu. V začátcích je totiž dobré a někdy až nezbytné nechat peníze ve firmě. Nemluvě o tom, že je třeba pokrýt vstupní a fixní náklady i v době, kdy firma ještě nemá žádné příjmy. Právě „chudé“ začátky jsou přitom nejčastější příčinou rozčarování novopečených podnikatelů a následně i krachu firmy a jejich návratu zpět k zaměstnání.

Vlastní firma není pro každého

Mít vlastní firmu tak není rozhodně pro každého. Vyžaduje to vytrvalost, zodpovědnost, hodně široké spektrum znalostí (ze začátku budete dělat ve firmě téměř všechno) a schopnost riskovat. Založení libovolné firmy je totiž risk, protože čas, který věnujete firmě, jste bývali mohli věnovat kariérnímu růstu v zaměstnání a/nebo své rodině. Firmu by si také neměl zakládat někdo, kdo není ochoten přinášet oběti. Bez nich to totiž nejde. Na druhou stranu je ale třeba si ještě před založením firmy jasně nastavit, kolik a jakých těch obětí maximálně bude a v jakém okamžiku se firma zavře. Myšlenky na krach vás tak paradoxně musejí provázet už od začátku, jinak se může krach firmy změnit v krach osobní.

Použité zdroje a literatura

1. RICHARDSON, Bill, RICHARDSON, Roy. Business Planning : An Approach To Strategic Management. 2nd edition. London : Pitman Publishing, 1992. 290 s. ISBN 0-273-03720-X.

2. RHODES, Robson. Getting Started : How to Set Up Your Own Business. 2nd edition. London : Kogan Page Limited, 1990. 138 s. ISBN 0-7494-0124-9.

3. GODIN, Seth. The Bootstrapper's Bible. [s.l.] : [s.n.], 2004. 103 s. Change This. Dostupný z WWW: <http://www.sethgodin.com/sg/docs/bootstrap.pdf>

4. KORÁB, Vojtěch, PETERKA, Jiří, ROŽŇÁKOVÁ, Marie. Podnikatelský plán. Brno : Computer Press, 2007. 216 s. ISBN 978-80-251-1605-0.

5. KORÁB, Vojtěch, MIHALISKO, Marek. Založení a řízení společnosti : Společnost s ručením omezeným, komanditní společnost, veřejná obchodní společnost. Brno : Computer Press, 2005. 252 s., 1 CD-ROM. ISBN 80-251-0592-X.